

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

03 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2019, în cauza penală în privința lui

Sliusari Vladimir xxxxx, născut la xxxxx,
originar din xxxxx, domiciliat în xxxxx

Termenul de examinare:

prima instanță: 16.06.2017 – 14.06.2019

instanța de apel: 04.07.2019 – 18.12.2019

Instanța de recurs: 21.02.2019 – 03.11.2020

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Edineț (sediul Ocnița) din 14 iunie 2019, a fost încetat procesul penal în privința lui Sliusari Vladimir, învinuit de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (4) și art. 324 alin. (4) Cod penal, din motiv că a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.

Cerința procurorului privind încasarea din contul lui Sliusari Vladimir în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 12 662,5 (douăsprezece mii șase sute șazeci și doi, 5) lei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Sliusari Vladimir la data de 22 noiembrie 2016, în intervalul de timp 17:05 – 17:29:03 a pretins, acceptat și primit personal pentru sine de la Burcă Alexandru, șoferul autocarului de model „Ford Tranzit”, cu n/î xxxxx, supus controlului vamal în Postul vamal Otaci, în calitate de mită, mijloace bănești, proporțiile cărora nu depășesc 100 unități convenționale și anume 500 rube rusești (ceea ce conform cursului BNM la acea dată, a constituit suma de 157,35 lei), pentru a nu interveni, favoriza și autoriza trecerea mărfurilor aflate

în autocarul de model „Ford Tranzit”, cu n/î xxxxx peste frontiera de stat a Republicii Moldova, prin Postul vamal Otaci, fără efectuarea controlului vamal obligatoriu și/sau cu încălcarea procedurii legale stabilite.

Tot el, la data de 26 noiembrie 2016, în intervalul de timp 09:12:30 – 09:30:07 a pretins, acceptat și primit personal pentru sine de la Harabajiu Stanislav, șoferul autocarului de model „SETRA”, cu n/î xxxxx, supus controlului vamal în Postul vamal Otaci, în calitate de mită, mijloace bănești, proporțiile cărora nu depășesc 100 unități convenționale și anume 100 lei, pentru a nu interveni, favoriza și autoriza trecerea mărfurilor aflate în autocarul de model „SETRA”, cu n/î de stat xxxxx, peste frontiera de stat a Republicii Moldova, prin Postul vamal Otaci, fără efectuarea controlului vamal obligatoriu și/sau cu încălcarea procedurii legale stabilite.

Aceste acțiuni ale inculpatului Sliusari Vladimir, au fost încadrate în baza art. 324 alin. (4) Cod penal, *coruperea pasivă, adică pretinderea, acceptarea și primirea, personal, de către o persoană publică de bunuri, ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia, săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale.*

2.1. La fel, Sliusari Vladimir, deținând funcția de xxxxx, conform ordinului 456-c din 09 iunie 2003, fiind angajat al Serviciului Vamal, desfășurând activitatea de serviciu în cadrul xxxxx, acționând contrar obligațiilor impuse de funcția deținută prin fișa de post, Codului vamal, Codului de conduită a colaboratorului vamal și Legii cu privire la prevenirea și combaterea corupției, fiind obligat să nu se lase influențat în luarea deciziilor de către persoane din afara instituției, în special în situația în care acest fapt ar conduce la crearea anumitor favoruri unei persoane, iar comportamentul său atât public, cât și privat, nu trebuie să-l facă vulnerabil de o influență nedatorată altei persoane, să respingă și să comunice conducătorului ierarhic superior orice tentative sau acte de corupție, să nu folosească poziția sa în interese particulare și să nu sugereze o recompensă pentru îndeplinirea oricăror atribuții de serviciu, să nu solicite, să nu primească sau să nu accepte cadouri, împrumuturi și orice alte valori sau servicii, în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, de la persoane cu care se află în relații de serviciu, urmărind în scop de profit, la data de 19 noiembrie 2016, în intervalul de timp 06:45-07:36 a pretins, acceptat și primit prin extorcare, în trei tranșe, personal pentru sine, de la Iasinschi Vadim, șoferul autocarului de model „Mercedes”, cu n/î xxxxx, supus controlului vamal în Postul vamal Otaci, în calitate de mită, mijloace bănești, proporțiile cărora nu depășesc 100 unități convenționale și anume suma de 5 000 ruble rusești (ceea ce conform cursului BNM, la acea dată a constituit suma de 1 564,5 lei), ce nu i se cuvin, pentru a nu interveni, favoriza și autoriza trecerea mărfurilor aflate în autocarul de model „Mercedes”, cu n/î xxxxx, peste frontiera de stat a Republicii Moldova, prin Postul vamal Otaci,

fără efectuarea controlului vamal obligatoriu și/sau cu încălcarea procedurii legale stabilite.

Tot el, Sliusari Vladimir, la data de 26 noiembrie 2016, în intervalul de timp 08:07 – 08:33:26 a pretins, acceptat și primit prin extorcare, personal pentru sine de la Cvasniuc Alexandr, șoferul autocarului de model „Mercedes”, cu n/î xxxxx, supus controlului vamal în Postul vamal Otaci, în calitate de mită, mijloace bănești, proporțiile cărora nu depășesc 100 unități convenționale, reieșind din formula de 10 lei pentru fiecare pasager transportat, ce nu i se cuvin, pentru a nu interveni, favoriza și autoriza trecerea mărfurilor și persoanelor aflate în autocarul de model „Mercedes”, cu xxxxx peste frontiera de stat a Republicii Moldova, prin Postul vamal Otaci, fără efectuarea controlului vamal obligatoriu și/sau cu încălcarea procedurii legale stabilite.

Aceste acțiuni ale inculpatului Sliusari Vladimir, au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, *corupere pasivă, adică pretinderea, de către o persoană publică de bani, ce nu i se cuvin, pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia, săvârșită prin extorcare.*

Pe acest capăt de învinuire, prima instanță a conchis că acțiunile inculpatului urmează a fi recalificate din art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, în baza art. 324 alin. (4) Cod penal, *corupere pasivă, adică pretinderea, acceptarea și primirea, personal, de către o persoană publică de bunuri, ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia, săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale*, deoarece analizând declarațiile martorilor și luând în considerație faptul că toate dubiile rezultate din declarațiile acestora urmează a fi interpretate în favoarea inculpatului, prin prisma probelor cercetate în ansamblul lor, nu s-a confirmat existența în acțiunile inculpatului a semnelor obligatoriu al laturii obiective – „cu extorcare de bunuri”, stipulată expres în norma penală, iar valoarea exprimată în bani a remunerației ilicite, nu depășește 100 unități convenționale.

3. Procurorul, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

- Sliusari Vladimir să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, la 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu amendă în mărime de 6 000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice pe un termen de 7 ani;
- să fie încetat procesul penal în privința lui Sliusari Vladimir, învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (4) Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală;

- în baza art. 106 Cod penal, să fie dispusă confiscarea specială în beneficiul statului de la Sliusari Vladimir, a mijloacelor bănești în sumă de 2021,85 lei, rezultate din infracțiune;

- să fie dispusă încasarea cheltuielilor judiciare din contul lui Sliusari Vladimir în beneficiul statului, în sumă de 12 662,5 lei.

3.1. În motivarea apelului a indicat, că prima instanță neîntemeiat a recalificat acțiunile inculpatului de la art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, în baza art. 324 alin. (4) Cod penal, în contextul în care atât în cadrul urmăririi penale, precum și în instanța de judecată, martorii Iasinschii Vadim și Gubschi Alexandr au declarat, că au transmis inculpatului bani cu scopul ca acesta să contribuie la efectuarea controlului vamal mai operativ, ca să nu fie întorși înapoi și să nu fie tergiversat controlul vamal.

Menționează, că din declarațiile martorilor rezultă că aceștia nu aveau careva obiecte ascunse sau interzise pentru care să ofere mită colaboratorilor serviciului vamal din propria dorință, iar expresia inculpatului adresată martorilor „*nu știi taxa?*”, ultimii o percepeau ca fiind extorcare, deoarece riscau să aștepte mult timp în vamă și să le fie verificate toate gențile.

Precizează acuzarea, că martorii au comunicat că niciodată nu au transmis banii benevol, iar circumstanțele expuse atestă că a avut loc extorcarea de bunuri sub formă de bani de către inculpatul Sliusari Vladimir, din care motiv consideră că recalificarea acțiunilor inculpatului de la art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, la art. 324 alin. (4) Cod penal, este neîntemeiată.

Cu referire la cheltuielile judiciare, invocă acuzarea, că prima instanță eronat a respins încasarea acestora din contul lui Sliusari Vladimir în contextul în care acestea au fost suportate pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2019, a fost respins ca nefondat apelul declarat și menținută sentința fără modificări.

4.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a indicat, că prima instanță corect a dispus încetarea procesului penal în privința inculpatului Sliusari Vladimir învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (4) și art. 324 alin. (4) Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție.

De asemenea, instanța de apel a precizat, că prima instanță corect a reîncadrat acțiunile inculpatului din art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, în baza art. 324 alin. (4) Cod penal, astfel analizând declarațiile martorilor pe acest epizod, apreciind în ansamblu probele administrate la materialele cauzei și luând în considerație faptul că toate dubiile rezultate din declarațiile martorilor au fost interpretate în favoarea inculpatului, concluzionând că vina inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (4) Cod penal, a fost

demonstrată.

Instanța de apel a indicat, că prin probele cercetate în ansamblul lor, nu s-a confirmat în acțiunile inculpatului existența semnului obligatoriu al laturii obiective – „*cu extorcare de bunuri*”, stipulate expres în norma penală, iar valoarea exprimată în bani a remunerației ilicite nu depășește 100 unități convenționale.

Declarațiile inculpatului au fost verificate de către prima instanță în raport cu alte probe, care după conținutul lor probant prevalează, astfel că instanța de judecată corect a pus la baza sentinței de condamnare probele, precum sunt: ordonanța de începere a urmăririi penale din 14 februarie 2017 (Vol.I, f.d.1); ordinul nr. 810 din data de 11 iunie 2014 (Vol.I, f.d.6); ordinul nr. 1415 din data de 19 decembrie 2016 (Vol.I, f.d.7-8); graficul de lucru pentru luna decembrie 2016 (Vol.I, f.d.9-17); ordonanța de începere a urmăririi penale din 21 martie 2017 (Vol.I, f.d.20); ordonanța de examinare a cauzelor penale din 26 martie 2017 (Vol.I, f.d.36-37); fișa postului din data de 30 iunie 2015 (Vol.I, f.d.59-62); fișa postului din data de 30 iunie 2015 (Vol.I, f.d.72-75); date referitoare la trecerea vamală a Biroului Vamal (Vol.I, f.d.80-81); revendicarea din data de 16 februarie 2017 (Vol.I, f.d.94); procesul-verbal de examinare din 20 martie 2017 (Vol.I, f.d.107-110); declarațiile martorului Iasinschi Vadim (Vol.I, f.d.202-205); declarațiile martorului Harabajiu Stanislav din data de 05 aprilie 2018 (Vol.I, f.d.206-207); declarațiile martorului Cvasniuc Alexandr din data de 05 februarie 2019 (Vol.I, f.d.208-210) și declarațiile martorului Burcă Alexandru din data de 05 februarie 2018 (Vol.I, f.d.211-213).

Cu referire la argumentele acuzării privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 12 662,5 lei pentru efectuarea expertizei, instanța de apel a reținut, că acestea sunt nefondate, or prima instanță corect a constatat că efectuarea acțiunilor procesuale au fost efectuate cu scopul de a demonstra învinuirea imputată inculpatului.

Astfel, este obligația acuzatorului să acumuleze probele necesare care probează vinovăția și identifică persoana vinovată în comiterea unei infracțiuni.

Instanța de apel a subliniat, că prima instanță corect a concluzionat că este obligația pozitivă a statului de a acumula probele necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și suportarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului, la caz fiind cheltuielile pentru efectuarea acțiunilor procesuale, or acuzatorul a interpretat eronat dispozițiilor art. 227 Cod de procedură penală.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea trimiterii la rejudecare a cauzei în instanța de apel.

5.1. În argumentarea recursului menționează, că instanțele de fond greșit au recalificat acțiunile inculpatului din art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal,

în baza art. 324 alin (4) Cod penal, or atât în cadrul urmăririi penale, precum și în cadrul ședinței de judecată, martorii Iasinschii Vadim și Gubschi Alexandr au declarat că au transmis inculpatului bani pentru ca acesta să contribuie la efectuarea controlului vamal mai rapid, să nu fie întorși înapoi și să fie tergiversat controlul vamal.

Susține, că din declarațiile martorilor rezultă că aceștia nu aveau careva obiecte ascunse sau interzise pentru care să ofere mită colaboratorilor serviciului vamal din propria dorință, iar expresia inculpatului adresată martorilor „*nu știi taxa?*”, ultimii o percepeau ca fiind extorcare, deoarece riscau să aștepte mult timp în vamă și să le fie verificate toate gențile.

Precizează acuzarea, că martorii au comunicat că niciodată nu au transmis banii benevol, astfel că circumstanțele expuse demonstrează faptul că în speță a avut loc extorcarea de bunuri sub formă de bani de către inculpatul Sliusari Vladimir.

Indică, că instanțele de fond s-au bazat pe declarațiile inculpatului care nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunilor incriminate și au apreciat critic declarațiile martorilor care au descris detaliat acțiunile inculpatului cu privire la procedura controlului vamal și extorcarea banilor pentru favorizarea și autorizarea trecerii mărfurilor, precum și a persoanelor aflate în autocar, fără efectuarea controlului vamal obligatoriu sau cu încălcarea procedurii legale.

Cu referire la încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 12 662,5 lei, invocă acuzarea prevederile art. 227 Cod de procedură penală, concluzionând în acest context că instanțele de fond neîntemeiat au respins încasarea acestora din contul inculpatului Sliusari Vladimir, deoarece cheltuielile au fost suportate de stat în vederea efectuării acțiunilor procesuale în cauza penală.

Astfel, precizează că excepțiile prevăzute la art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, nu se referă la cazul din speță, or acestea au un caracter special, se aplică corespunzător și cu prioritate.

Concluzionează acuzarea, că instanțele de fond nu au clarificat obiectiv circumstanțele cauzei cu privire la calificarea acțiunilor inculpatului, precum și necesitatea încasării cheltuielilor judiciare.

6. Inculpatul Sliusari Vladimir, a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru declararea inadmisibilității recursului și menținerea hotărârilor instanțelor de fond.

6.1. În susținerea referinței, a indicat că instanța de apel corect a reîncadrat acțiunile inculpatului din art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, în baza art. 324 alin. (4) Cod penal, reținând în acest context că toate dubiile rezultate din declarațiile martorilor urmează a fi interpretate în favoarea inculpatului.

Consideră, că sunt nefondate argumentele acuzării privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 12 662,5 lei, iar instanța de apel justificat a respins cererea de apel, reținând că este unul declarativ și fiind combătut prin ansamblul probelor cercetate în instanța de fond și de apel.

7. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din considerentele ce vor fi desfășurate în continuare.

Astfel, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarate în speță, procurorul își întemeiază dezacordul cu decizia contestată pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, sau când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.*

Din esența criticilor aduse de către titularul cererii de recurs, Colegiul penal constată că dezacordul acuzatorului de stat se focusează asupra soluției instanțelor de fond pe marginea reîncadrării acțiunilor imputate inculpatului Sliusari Vladimir din prevederile art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, în baza art. 324 alin. (4) Cod penal, precum și referitor la respingerea cererii cu privire la încasarea din contul inculpatului Sliusari Vladimir a cheltuielilor judiciare în sumă de 12 662,5 lei.

Referitor la încadrarea juridică a faptelor incriminate inculpatului, Colegiul penal reține că potrivit rechizitoriului Sliusari Vladimir a fost dedus judecății pentru săvârșirea faptelor prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal – pe episoadele din 19 noiembrie 2016 în privința lui Iasinschi Vadim și din 26 noiembrie 2016 în privința lui Cvasniuc Alexandr, iar în baza art. 324 alin. (4) Cod penal – pe episoadele săvârșite la data de 22 noiembrie 2016 în privința lui Burcă Alexandru și la 26 noiembrie 2016 în privința lui Harabajiu Stanislav.

Potrivit sentinței, prima instanță constatând intervenirea termenului prescripției tragerii la răspundere penală pe episoadele săvârșite de inculpatul Sliusari Vladimir la data de 22 noiembrie 2016 în privința lui Burcă Alexandru și la 26 noiembrie 2016 în privința lui Harabajiu Stanislav, a dispus încetarea procesului penal pe învinuirea adusă în baza art. 324 alin. (4) Cod penal.

Totodată, pe capătul de învinuire privind săvârșirea de către inculpatul

Sliusari Vladimir a infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal – pe episoadele din 19 noiembrie 2016 în privința lui Iasinschi Vadim și din 26 noiembrie 2016 în privința lui Cvasniuc Alexandr, prima instanță a conchis că acțiunile inculpatului urmează a fi recalificate conform prevederilor art. 324 alin. (4) Cod penal, *corupere pasivă, adică pretinderea, acceptarea și primirea, personal, de către o persoană publică de bunuri, ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia, săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale.*

Concluzia respectivă a primei instanțe rezidă din raționamentul, că probatoriul administrat la dosar nu confirmă existența în acțiunile inculpatului a semnelor obligatoriu al laturii obiective – „*cu extorcarea de bunuri*”, stipulată expres în norma penală incriminată de către organul de urmărire penală, iar valoarea exprimată în bani a remunerației ilicite, nu depășește 100 unități convenționale.

Având în vedere motivele descrise, Colegiul penal lărgit constată că prima instanță la pronunțarea hotărârii nu a acordat deplină eficiență prevederilor legii procesual penale și practicii judiciare unitare, din care se reliefează că una din condițiile adoptării unei sentințe legale este corespunderea părții descriptive a ei cu circumstanțele constatate în ședința de judecată. La întocmirea sentinței, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală, în aceeași consecutivitate.

Analizând partea descriptivă a sentinței, instanța de recurs remarcă faptul, că prima instanță, contrar prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 1), 4) Cod de procedură penală, nu a descris fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, în raport cu noua încadrare juridică a acțiunilor inculpatului în baza art. 324 alin. (4) Cod penal, înfăptuită în urma excluderii semnelor calificativ „*cu extorcarea de bunuri*”, dar a desfășurat fapta incriminată inculpatului potrivit rechizitoriului în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal.

De asemenea, Colegiul penal lărgit constată că soluția adoptată de către prima instanță a fost menținută în totalitate de către instanța de apel, cu toate că în apelul declarat de către acuzatorul de stat au fost invocate motivele netemeinicii soluției primei instanțe.

Astfel, verificând decizia instanței de apel în raport cu argumentele invocate în apel și în recursul ordinar, Colegiul penal conchide că nici această hotărâre nu corespunde întru totul prevederilor legii procesuale, și în consecință urmează a fi casată, cu remiterea cauzei pentru o nouă rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În acest context instanța de recurs menționează, că conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță,

conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Având în vedere dezideratele expuse mai sus, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de apel nu a pătruns în esența argumentelor invocate în apelul procurorului, nu le-a suspus verificării prin prisma probatoriului administrat la dosar și nu a răspuns în mod corespunzător la toate motivele invocate în cererea de apel.

Or, având în vedere că prima instanță a dispus excluderea din învinuirea adusă inculpatului Sliusari Vladimir a semnelui calificativ „*extorcare de bunuri*”, reîncadrând acțiunile acestuia din prevederile art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal în baza art. 324 alin. (4) Cod penal, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit probatoriul și declarațiile martorilor vizați pe marginea acestui capăt de învinuire, în vederea stabilirii veridicității și temeiniciei acestor concluzii ale primei instanțe.

Astfel, din conținutul deciziei recurate rezultă că, instanța de apel s-a limitat la enumerarea probelor cercetate în prima instanță, concluzionând printr-o frază generală referitor la corectitudinea soluției menținute, însă potrivit rigorilor impuse de prevederile art. art. 414, 417 Cod de procedură penală, în partea descriptivă a deciziei instanța de apel urma să desfășoare analiza probelor pe care s-a bazat la adoptarea deciziei, cu indicarea motivelor care au stat la baza pronunțării unei asemenea soluții și din care considerentele ele urmează a fi reapreciate, admise ori respinse ca probe.

Rezumând cele menționate, Colegiul penal constată că, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirilor înaintate, să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora.

Colegiul penal, reținând prevederile art. art. 100 alin. (4), 101 alin. (1) - (4) Cod de procedură penală, remarcă că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestor și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, instanța de recurs menționează că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după pertinența, concludența și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după veridicitatea acesteia. Veridicitatea probelor poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către instanță cu realitatea pe care aceasta o probează.

Toate probele în ansamblu sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor, cu respectarea art. 101 Cod de procedură penală.

Contrar prevederilor legale enunțate, Colegiul penal atestă că instanța de apel s-a mulțumit să reitereze concluziile formulate de prima instanță, însă fără a pătrunde în esența argumentelor din apelul acuzatorului de stat și fără a cerceta probatoriul acumulat la dosarul în cauză.

Totodată, instanța de apel era obligată să reacționeze la erorile comise de către prima instanță pe marginea recalificării faptei imputate inculpatului, or, în ipoteza în care aceasta era de acord cu soluția de reîncadrare a faptei, atunci urma să stabilească că fapta nu a fost constatată ca fiind dovedită de către prima instanță potrivit noilor prevederi, și după desființarea hotărârii atacate, ca

instanță de control judiciar, urma să procedeze ea însăși, la înlăturarea erorilor constatate, pronunțând o nouă hotărâre.

Mai mult, Colegiul penal lărgit atestă și faptul, că atât prima instanță cât și instanța de apel, constatând intervenirea termenului prescripției tragerii la răspundere penală au ajuns la concluzia încetării procesului penal în privința inculpatului Sliusari Vladimir, cu toate că inculpatul nu și-a expus în mod expres opțiunea privind încetarea urmăririi penale sau liberarea de răspundere penală în temeiul expirării termenului de prescripție, or în momentul când i s-a oferit ultimul cuvânt acesta a pledat nevinovat (f.d. 200 verso, vol. I și f.d. 14, verso, vol.II).

Pornind de la prevederile art. 285 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, se va reține, că încetarea urmăririi penale este actul de liberare a persoanei de răspunderea penală și de finisare a acțiunilor procedurale, în cazul în care pe temei de nereabilitare legea împiedică continuarea acesteia. Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 53 din Codul penal sau dacă se constată că:

1) plângerea prealabilă a fost retrasă de către partea vătămată, a fost încheiată o tranzacție în cadrul procesului de mediere sau părțile s-au împăcat – în cazurile în care urmărirea penală poate fi pornită numai în baza plângerii prealabile sau legea penală permite împăcarea;

2) persoana nu a atins vârsta la care poate fi trasă la răspundere penală;

3) persoana a săvârșit o faptă prejudiciabilă fiind în stare de iresponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical.

În acest context instanța de recurs ține să accentueze, că potrivit prevederilor art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)–9), 285 alin. (2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Din alineatul (5) al aceleiași norme rezultă, că în cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Conform art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia.

Totodată, potrivit prevederilor art. 53 lit. g) Cod penal, persoana care a săvârșit o faptă ce conține semnele componenței de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăririi penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazul prescripției de tragere la răspundere penală.

Potrivit prevederilor art. 285 alin. (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate. În acest caz, urmărirea penală continuă.

Colegiul penal lărgit remarcă faptul, că expirarea termenului de prescripție constituie un temei de liberare de răspundere penală, dar este un temei de nereabilitare, iar instanțele de fond în acest context urmează să constate existența infracțiunii și vinovăția inculpatului în săvârșirea acesteia.

Totodată, Colegiul penal lărgit remarcă faptul, că în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (1) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

Potrivit alin. (4) pct. 3) din aceeași normă, sentința de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art. 57 și 58 din Codul penal, *cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art. 93 din Codul penal sau al expirării termenului de prescripție*.

Din conținutul alin. (6) din același articol rezultă, că la adoptarea sentinței de condamnare cu liberarea de pedeapsă sau, după caz, sentinței de condamnare fără stabilirea pedepsei, instanța argumentează în baza căror temeiuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul constată că în speța discutată și-au găsit confirmare temeiurile invocate de recurent și prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, deoarece hotărârea pronunțată de către instanța de apel nu conține motive legale pe care se întemeiază soluția, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Cu referire la solicitarea procurorului privind dispunerea încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului Sliusari Vladimir, instanța de recurs menționează că prevederile art. 229 Cod de procedură penală, prevăd expres situațiile când instanța de judecată, dispune de posibilitatea de a obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, urmând ca motivele obligării sau eliberării inculpatului de la plata cheltuielilor judiciare suportate pe parcursul desfășurării acțiunilor procesuale în cauza penală, să fie argumentate în conținutul hotărârii judecătorești.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să cerceteze

amănușit aspectele învinuirii înaintate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și recurs, iar în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2019, în cauza penală în privința lui **Sliusari Vladimir xxxxx** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **18 decembrie 2020.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor